

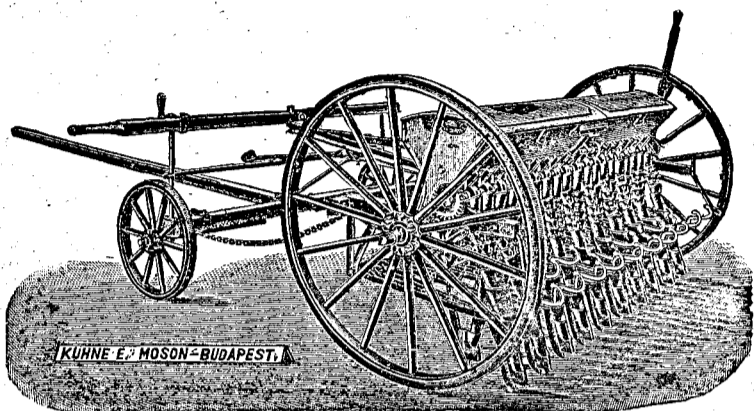
ERDÉLYI GAZDA

XLIII. ÉVFOLYAM.

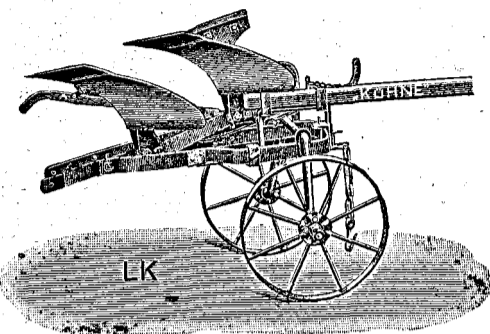
KOLOZSVÁR, 1911. Augusztus 6.

32. SZÁM.

Mindennemü talajmivelő eszközöket, új 8 vasu kultivátorokat, tölgyűrűs „Mosoni Drill” és kanalas „Vera II” hirneves sorvetőgépeket,

rostákat és konkolyozókat, szüretelő és tejgazdasági eszközöket

elismert elsőrendü kivitelben szállit:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. MOSONBAN.

Főraktár: BUDAPEST, VI., VÁCI-KÖRUT 57/a.

Tarlóhántásra: „OSBORNE-BUMPER” tárcsásboronák, javított szerkezetü négyes ekék.

2012

Szám: 3.46—1911.

Pályázati hirdetés.

A tordai Szabó József-féle kisebb magyar gazdasági iskolába való felvételre ezennel pályázat hirdettetik.

Az iskola célja az erdélyi részeken az ottani viszonyoknak megfelelő helyes gazdálkodás ismereteit terjeszteni, kisgazdákat saját birtokukon való önálló gazdálkodásra megtanítani, továbbá az ottani nagyobb gazdaságok számára megbízható s kellő gyakorlattal bíró előmunkásokat, béres gazdákat, tehenes számagókat stb. kiképezni.

A tanfolyam tartama két év.

Ez iskolába az 1911—1912 ik tanévre 12 ingyenes növendék fog felvétetni. Az ingyenes növendékek az iskolában teljes ellátást élveznek és kifejtett szorgalmukhoz képest havi 6—10 korona ruházati segélyben részesülnek. A felvételi feltételek és egyuttal a felvételi kérvényhez csatolandó okmányok a következők:

- születési bizonyítvány, mely igazolja, hogy a felveendő 17-ik életévét betöltötte. Katonai szolgálat teljesítését tanúsító igazolvány a felvételnél előnyben részesít;
- orvosi bizonyítvány, mely az ép, erős, gazdasági munkára alkalmas testalkatot igazolja és a himlő elleni sikeres újraoltást bizonyítja;
- elemi iskolai bizonyítvány annak igazolására, hogy a belépni

őh ajtó jól tud irni, olvasni s a négy alapszakkal számolni. Gazdasági ism. étlő iskolát végzett egyének a felvételnél előnyben részesülnek;

d) írásbeli nyilatkozat a belépni óhajtó szüleitől, esetleg annak gyámjától, melyben azok kötelezik magokat, hogy a tanfolyam tartama alatt a növendékeket az iskola kötelekéből nem veszik ki;

e) hatóságierkölcsi bizonyítvány;

f) állami ingyenes helyre folyamodóknál hiteles irat, mely felő tünteti a belépő apjának vagyoni állapotát és foglalkozását, a belépő növendék testvéreinek számát és életkorát, valamint azt a körülményt, hogy a folyamodó kisbirtokos fia és megelőzőleg apja vagy más gazdaságában foglalkozott.

Az ezen okmányokkal felszerelt és a m. kir. földmívelésügyi minister ur önagyméltóságához címzett kérvény, lehetőleg személyes jelentkezés útján az erdélyrészi (székelyföldi) ministeri kirendeltségnél Marosvásárhelyt, vagy pedig a Szabó József-féle kisebb magyar gazdasági iskola igazgatóságánál (állami birtok kezelőségénél) Tordán legkésőbb folyó évi augusztus hó 15-ig lesz beadandó.

Az iskola szervezeti, rend- és fegyelmi szabályzata ugyanott megtekinthető, vagy pedig érdeklődőknek a m. kir. földmívelésügyi ministerium erdélyrészi (székelyföldi) kirendeltségéhez Marosvásárhelyre intéendő levélbeli megkeresésére díjtalanul megküldetik.

Marosvásárhely, 1911. június hó 15.

2611

Erdélyrészi (székelyföldi) ministeri kirendeltség.

Saját érdekében kérjen ajánlatot

2386 I

Eredeti Mc. Cormick gyártmányu

Kévekötő aratógépek,

marokrakó aratógépek

fűkaszalógépek,

tárcsásboronák,

Kühne-féle

acél-ekék,

talajművelőgépek,

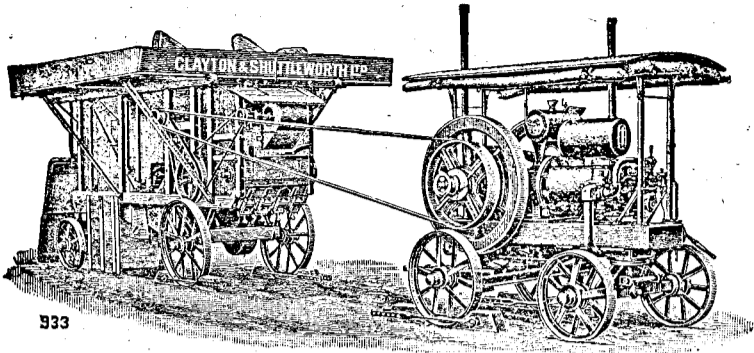
szénagyűjtők,

rosták, triörök,

cséplőgépek

kedvező fizetési feltételekkel a legjutányosabban kaphatók a

Székely Gazdák Szövetkezeténél Marosvásárhelyt.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képvisellete.

**Nyersolajmotorok,
Szivógázmotorok,
Benzinmotorok**

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
 Dr. Osztián Olivér és Társai
Ferenc József-ut 31 Szám
 Szigönycim: Coloniata Kolozsvár.
 Telefon interurban: 934. SZ.

**Műszaki
cikkek.**

2485

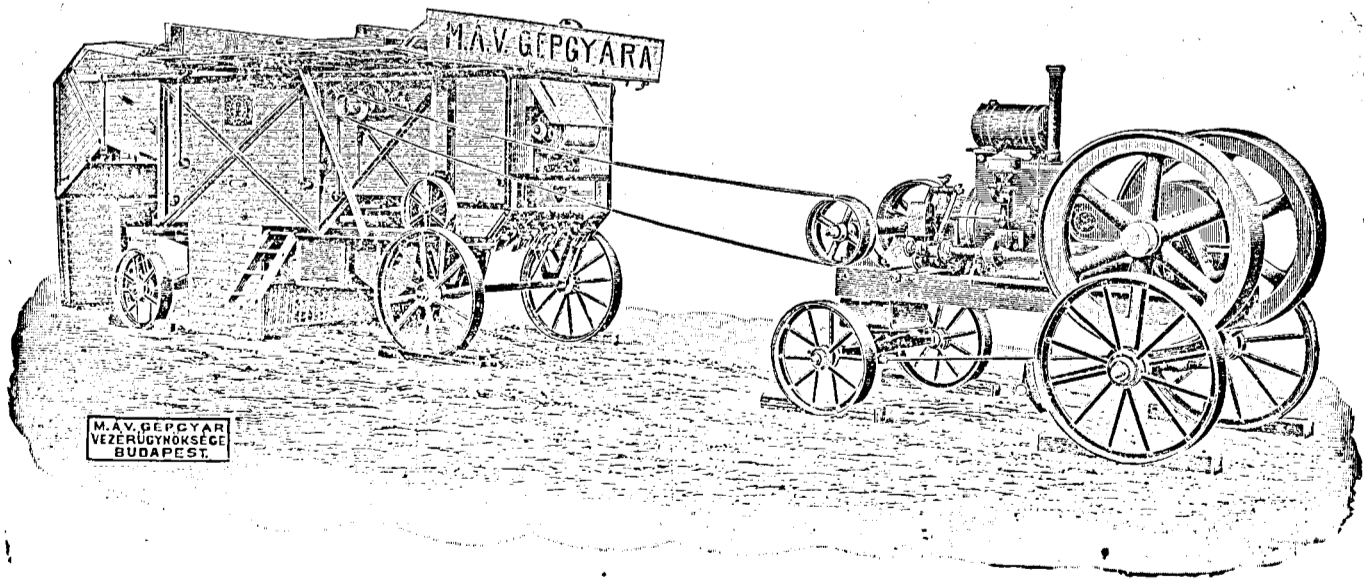
Kérjen ajánlatot!

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

túlszárnyalnak minden más gyártmányt.

2021

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

☞ Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést. ☜

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ »E. G. E.« TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASISZTI EGYESÜLET-
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Vegyünk részt az árpakiállításon!	379
A tejtermelést ellenőrző egyesületekről. <i>Farkas Árpád.</i>	379
A romániai tanulmány út.	380
Állami népsziget gazdasági akciók Magyarországon	381
Egyleti élet.	382
Kormányintézkedések	682
Vegyes közlemények.	382
Hirdetések.	

Vegyünk részt az árpakiállításon!

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmánya július 20.-án tartott ülésén kimondotta, hogy nagyon kívánatosnak tartaná, ha az erdélyi árpa az országos sörárpa kiállításon minél nagyobb arányban lenne bemutatva. *Kívánatos volna, ha ezen kiállításon Erdély minden sörárpa termelő gazdája megjelenne 1911. évi árpatermésének mintájával.*

Azon körülményre való tekintettel, hogy tulajdonképpen nincsen egészen tisztáza az a kérdés, hogy Erdély mely gazdasági termelnek sörárpa, kimondotta az E. G. E. igazgatóválasztmánya azt, hogy szükségesnek tartaná hazarészünk minden árpatermelő gazdaságának árpaterméséből megfelelő mintának beküldését és annak előzetes megvizsgálását. Az előzetes vizsgálatok alapján a megfelelő minták a termelők neve alatt vármegyénként csoportosítva lesznek az országos kiállításon bemutatva és fognak a 150, 100 és 50 koronás pénzdíjakért, illetve oklevelekért és érték-tárgy díjakért versenyezni.

Ezen előzetes vizsgálatok alapján az egyes gazdaságok tisztába jöhetnek azzal, hogy a jelen évi árpatermésük megfelel-e a sörárpa követelményeinek vagy nem. Ezen vizsgálatok tanulságos összehasonlításokra adnak alkalmat és kivatással lehetnek az árpa értékesítésére is, mert hisz a sörárpát követelményeinek megfelelő árpák magasabb áron értékesíthetők.

A kiállításon kívánatos volna, ha nemcsak nagy- és középbirtokosaink, de kisbirtokosaink is szerepelnének és egy nagyobb kollektív keretében mutatnák be, hogy milyen árpát tudnak termelni.

A kiállításra beküldendő árpa mennyisége nagy- és középbirtokosoknál 9-5 kgrm. A beküldött mintának nem szabad kézzel szedtetni, hanem a szokásos gépekkel tisztított selejtes magtól, gyomtól mentes árpa átlagát kell képeznie és sem kéneznit, sem különlegesen kikészíteni nem szabad.

A cséplésnél vigyázni kell, hogy az árpa nagyon erősen le ne toklászoltassék; mert az erősen letoklászolt árpát a sörgyáros kifogásolja. Az árpaminta az árpamennyiség több helyéről veendő, s 2 zacskóba osztandó el úgy, hogy azok mindegyikébe körülbelül 4-75 kgrm. árpa jusson. *Az árpa minták bérmentetlenül küldendők be a Gazdasági Akadémia növénytermelési tanszéke címére Kolozsvarra minél előbb, de legkésőbb augusztus hó 25.-ig.*

A kiállításra beküldött mintákról pontosan kitöltött bejelentő ivateket kell kiállítani. Minden mintára külön bejelentési lap tölten-dő ki.

A kiállításra vonatkozó minden tudnivalót illetőleg, készséggel nyújt felvilágosítást az E. G. E. titkári hivatala és küldi meg a még szükséges bejelentő lapokat.

A tejtermelést ellenőrző egyesületekről.

Most, hogy Dánia, Németország s a többi nyugati államok példájára hazánkban is tejtermelést ellenőrző egyesületek alakultak, s így a tejelés ellenőrzésének egyesületi úton való megoldása folytonosan terjed, mindinkább előtérbe lép annak szükségessége, hogy a magyar gazdaság az egyesületek szervezetével és céljaival minél szélesebb körben megismerkedjék. A kis Dánia után a többi nyugati államok, s így hazánk ezen egyesületekben olyan intézményeket teremthetnek maguknak, melyek manapság a legtokéletesebb eszközt nyújtják arra, hogy a köztenyésztés helyes irányban, a téte-ményképesség fejlesztése irányában fejlődhesék. A »Zucht nach Leistung« főfeladata kell legyen e tekintetben annyira elmaradott állattenyésztésünknek, s ez pedig csakis a tenyész-állatok téte-ményképességének teljes ismerete alapján vihető keresztül. Az egyes tenyészete-kben okszerű kiválasztást csak úgy képzelhetünk el, ha egyuttal azt is hozzáképzéljük, hogy a tenyészet vezetője teljesen tisztában van azzal, hogy melyik állatja mit képes produkálni és azt milyen költség mellett produkálja. Erre nézve nyujtanak módot a tejtermelést ellenőrző egyesületek, lehetővé téve azt, hogy azon gazdák, kik állataik tejtermelésének ellenőrzését gazdaságukban részint hozzáértő ember hiánya, részint az ellenőrzéssel járó költségek miatt keresztülvinni nem tudják, egyesületben tömörülhessenek és így egyesült erővel és kisebb

költséggel teremtsék meg azt, amit egyenként külön-külön elérni nem tudtak.

A tejtermelést ellenőrző egyesületek célja bizonyos számú gazdaságot, melyek azonban egymástól nem nagy távolságra székelnek, egyesíteni, hogy egyesült erővel állatállományuk téte-ményképessége fölött folytonos ellenőrzést gyakoroljanak és ezáltal nagy téte-ményképességű állattörzseket tenyészthessenek ki.

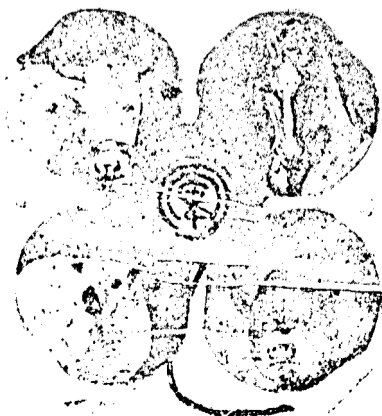
E cél megvalósítására az ellenőrző egyesületek feladata, hogy tagjainak az általuk ellenőrzésre bejelentett tehenek téte-ményképességéről teljes képet nyújtson, ennél fogva megállapítsa és följegyezze mindazon adatokat, egyszóval ellenőrizze mindazon tulajdonságokat, melyek a tejelő állatok valódi értékét meghatározzák és pedig:

1. mennyi tejet ad,
2. milyen tejet ad,
3. milyen takarmányozás mellett nyújtja mindezeket.

Annak fontosságát, hogy a gazda tejelőállatainak tejhozamát mennyiségileg ismerje, nem kell ujlag hangoztatni, ezt olvasni, hallani lehetett sokszor különböző helyeken, különböző formában. Az a tejeladási rendszer, mely általánosan divatozik és amely a tejet irtartalom szerint fizeti meg, már régen ráutalta a tehenészeteket arra, hogy a tehenek tejhozamát mennyiségileg megállapítsák és tenyész kiválasztás útján az átlagos tejhozamot emeljék. Hogy ennek dacára a próbafejések hazánkban még most sem tartatnak meg oly széles körben, mint azt a dolog fontossága megkívánná, annak oka a magyar gazda hagyományos maradiságában keresendő. Tagadhatatlan azonban, hogy a próbafejést most már igen sok tehenészetben rendszeresítették.

A tej minőségi vizsgálatának fontossága már szűkebb körben ismert, már a tejnek zsirtartalom szerint való beváltása helyenként szokásos és vajkészítésre, sajtkészítésre alapított tehenészetek pedig igen nagy számmal vannak.

A takarmányértékesítés ismeretének fontossága pedig eddig még ritkán volt hangoztatva és ennél fogva legtöbb helyen figyelmen kívül maradt. A tej mennyisége és minősége csak akkor teszi az állatot jó téte-ményképességűvé, ha emellett a takarmányt jól értékesíti, ha a sok és jó tej előállítására nem kíván meg

Szives tudomásul! Angliában időző osztályvezetőnk értesítése szerint **aug. hó folyamán árverésre** kerül Budapesten kb. **300 drb. nagy testű, kiválóan jól tejelő, kizárólag fiatal, hasas, Dairy-Cows** tehen és pedig: **Red-Dairy, Road-Dairy és Derby-Dairy.** A katalógusnak idejében való megküldése végetgaz érdeklődők mielőbbi igénybejelentését kérjük.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

valami tuldrága takarmányozást. A két első tulajdonság alapján bírálni egy tejelő állatot, egyoldalú bírálatot ad; csak e két irányban fejleszteni tenyésztünket annyit tesz, mint esetleg a jövedelmezőség rovására dolgozni. Okszerű állattenyésztő teheneit a szerint fogja osztályozni, hogy melyek adnak több, jobb tejet és kívának meg erre olcsóbb takarmányozást.

A tejtermelést ellenőrző egyesületek fennvázolt feladataik megoldására a következőképp szervezkednek:

Egy kis körzet tehenészettel bíró gazdái, kik egyesületi uton való tejellenőrzésnek tehenészeteket alávetni óhajtják, alakuló ülésre összejönnek. Itt kimondják az egyesület megalakítását és megállapítják az alapszabályokat.

Az egyesületbe beveendő tagok száma csak oly nagy lehet, hogy az ellenőrzés minden állattulajdonos gazdaságában kifogástalanul keresztülvihető legyen. Tulnagytávolságra fekvő gazdaságokat az egyesületbe belevonni nem célszerű, mert ezeknek ellenőrzése már nehezebb és költségesebb. Az egyesület legalább két évre alakítandó és erre az időre — elhalálózás vagy tehenészet felosztásának esetét kivéve — a tagsági helyek megtartása kötelező, mert rövidebb idő alatt a tagoknak tehenek téteményképességéről teljes képet mutatni nem lehet. A tagok kötelessége tehenészeteket vizsgálatnak alávetni és az ellenőrzéssel járó költségek fedezésére a szükséges díjat, ami tehenenként 2—4 koronát szokott kitenni, az egyesület pénztárába befizetni. Az egyesületet a közgyűlés igazgatja, melyben a tagok által gyakorolható szavazati jog, általuk ellenőrzésre bejelentett tehenek után állapítatik meg p. o. minden 10 drb. tehén után egy szavazat. A közgyűlés választja a tagok köréből az egyesület adminisztrációjának intézésére, a pénztári számadások megvizsgálására a bizottságokat, melyeknek megbízatása meghatározott ideig tart. E bizottságok választmány, vagy vezetőség nevet viselnek és működésük eredményéről a közgyűlésnek beszámolni tartoznak.

Az egyesület a tejellenőrzés végzésére tejellenőrt (Kontrollassistent) alkalmaz, kinek kötelességévé teendő az alapszabályokban megállapítandó időközökben, legalább havonként kétszer a tagok tehenészeit meglátogatni és ott:

- a) a fejést megszemlélni és annak helyes keresztülvitelére a személyzetet oktatni,
- b) az egyes tehenek tejhozamát lemérni,
- c) a tej átlagos zsirtartalmát megállapítani,
- d) a takarmányozást megszemlélni, a nyert adatok alapján az állatok takarmányértékesítésére vonatkozó adatokat megállapítani, a gazdaság takarmány készletét és egyéb körülményeit tekintetbe véve utasítást adni a takarmányozás helyes keresztülvitelére;
- e) a kezelő személyzetet oktatni az állatokkal való bánásmódról, a tisztaság a takarmányozás helyes keresztülvitelére nézve;

f) vizsgálatának eredményeit az egyesület jegyzékeinek megfelelő rovatába bevezetni.

A tejellenőrnek, hogy ekötelességének megfelelően, megfelelő képzettséggel kell bírnia; az egyesületnek pedig be kell szereznie azokat a készülékeket, melyek a vizsgálatokhoz szükségesek és meg kell állapítani a módszert, mely szerint a vizsgálatok végzendők.

A tej mennyiségi vizsgálatára legcélszerűbb a súlyméréseket alkalmazni, mely a térfogatra való mérésekkel szemben sokkal tökéletesebb adatokat szolgáltat.

A tej zsirtartalmának vizsgálatára a Gerber, Soxlet és más, már ismert eljárások is alkalmazhatók, előnyben vannak azon eljárások, melyeknek felszerelése könnyen szállítható, mert az ellenőrzés gyors keresztülviteléhez szükséges, hogy az ellenőr magában a tehenészetben végezhesse a vizsgálatokat.

A takarmányértékesítés megállapítására az egyes állatok által elfogyasztott takarmány és az ezután származott tej mennyisége és zsirtartalma vétetik tekintetbe. Hazánkban a takarmányok értékének meghatározására a Kellner-féle keményítőértékelmélet kezd mind szélesebb körben alkalmazásba jönni, ennél fogva a tejtermelést ellenőrző egyesületekben is ez alkalmazható. A tejellenőr megállapítja az egyes állatok által feleltett takarmány keményítőértékét, tekintetbe véve annak fehérjetartalmát is és ehhez méri az adott tej mennyiségét és minőségét; amely tehén ugyanannyi keményítőértékre több és jobb tejet ad, az jobb takarmány értékesítőnek mondható. Ezután a gazdának csak azt kell megállapítani, hogy mennyibe került egy keményítőérték előállítására a fölhasznált takarmányban, ehhez hozzáveszi az istállóért, a gondozási, bikatartási és más egyéb költségeket; ezt összehasonlítja az állatok tejhozamával és a tejértékesülésével — a borju és a trágya jövedelmét sem hagyván figyelmen kívül — és így kiszámíthatja, hogy teheni egyenként milyen jövedelmet hoznak. Amelyik tehén nem hoz reális jövedelmet azt tehenészetéből kizárhatja, viszont pedig a jól jövedelmező egyedeket tovább tenyésztheti.

Természetesen egyedekre kiterjedő takarmány értékesítési adatokat csak úgy állapíthatunk meg, ha az egyes tehenek által elfogyasztott takarmányt külön-külön megállapítani tudjuk, ez pedig csak az egyedi takarmányozás tökéletes keresztülvitele mellett lehetséges. Egyedi takarmányozás nélkül a gazda le kell mondjon arról, hogy takarmányértékesítés szempontjából kiválasztást vihessen keresztül és hogy tehenészetét ez irányban fejleszthesse. Hazánkban a tejtermelést ellenőrző egyesületek terjedését utóbb említett körülmény nagy mértékben gátolni fogja. A gazdák nagyrészt, kik még a takarmányozás alapelveivel sincsenek tisztában, igen nehéz dolog lesz az egyedi takarmányozás fontos voltáról meggyőzni, vagy

épen rávenni arra hogy tehenészetekben azt keresztülvigyék. E téren is fontos szerep juthat az ellenőrző egyesületeknek, alakulhat u. i. az egyesület csak a tej mennyiségének és minőségének ellenőrzésére, a takarmányértékesítés megállapítására való működése pedig csak arra szorítkozik, hogy megadja a gazdának tehenészetére átlagos takarmányértékesítést, kimondhatja azonban bizonyos határidőn belül a tagokra nézve kötelező az egyedi takarmányozás behozatalát. E tekintetben nyomós érv az ellenőrző egyesületek részéről az, hogy a takarmányértékesítés ellenőrzése és az evvel kapcsolatos más vizsgálatok adatai a tehenészet tiszta jövedelmének emelésére nyújtanak eszközöket; ez a kérdés pedig nagyon is aktuális, mert hisz országszerte hangzik a panasz, hogy a tejgazdaságok nem nyújtják a kellő jövedelmet. Azt hiszem tulzás nélkül állítható, hogy ezen gyenge jövedelmezőség egyik fő oka, hogy tehenészetünk takarmányozásával, állataink takarmányértékesítésével nem törődünk.

Nem hagyható említés nélkül az ellenőrző egyesületek azon előnye sem, hogy működésük folytán az adatok, melyeket a tehenek tejhozamára stb.-re nézve magánosoktól kaptunk s melyeknek hitelességében a legtöbb esetben joggal kételkedni lehetett, hivatalosan egyesületi uton állapítottatván meg, teljes hitelességüké lesznek. A tenyészállatkereskedelem szolid alapokon fog nyugodni, melyekből minden félrevezetés ki lesz zárva.

Kiállításokon, állatbírálatokon nem lesz egyedüli alap a forma, bár ez sem hagyandó figyelmen kívül, főszerep azonban a téteményképesség alapján való bírálatnak jut, amelyhez az egyesületek által végzett vizsgálatok hiteles adatokat fognak nyújtani. Ennek alapján tenyésztőink közt nemes verseny keletkezik, melynek célja nagy téteményképességű állatok kitenyésztése lesz.

Farkas Árpád.

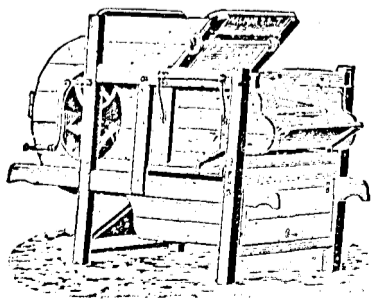
A romániai tanulmány-út.

III.

Julius 6.-án indultunk el Bucurestből Constanza felé. Erre felé is sik a vidék, valóságos alföldi tájék, de a magyar szemnek hiányoznak az akác, tanyás házak, akácleveles falvak fehér házikkal. Szélmalom nálunk is ritka már, de ott annyit sem láttunk egészen Dobrudzsáig, ott már akad egy-egy a tanyák mellékén. Azért ne gondolja senki, hogy a romániai síkságon nem fujdogál a szél, mert nagyon tévedne, hallottunk is nem egy panaszt romániai gazdáktól, hogy mikor esik egy-egy kis eső, mindig segít a szél a napnak a talajnedvesség kiszáritásában.

Az aratás már javában folyt sarlóval, kaszával és géppel.

A sarlós aratók jórészt moldovai részesek, kik *felében* mivelik a földet, s a munka-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kltünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

idő legnagyobb részét ott is töltik lenn: szántanak, vetnek, aratnak, tengert kapálnak, illetőleg szednek. Egyet azonban nem csinálnak, s ez: a takarmány kaszálás és készítés, s nem teszi ezt a síkföldi részes sem, vagy legfeljebb csak nagyon kis mértékben, mert a takarmány termelés nagyon ritkaság számba megy, csak elvétve látni egy-egy mohar, köles, vagy csalamádé táblát. Mi sem természetesebb, hogy a kevés takarmány termelés — tekintettel arra, hogy természetes kaszáló alig van, — kevés állattartásra enged következtetni, *s ez így is van!* Oka pedig ennek nagyon messzire vezet, s főbb vonásokban a következőkben részletezhető.

Első sorban az 1886-ban felállított határzár az, minek következtében az állatok értékesítése megnehezedett. Ez az ok magával rántotta aztán a többi, nevezetesen azt, hogy a földbirtokosok az állatok gyenge értékesítése miatt felhagytak az állattenyésztéssel, s a szó szoros értelmében *rá feküdtek* az egyoldalú gazdasági termelésre, nevezetesen a földművelésre. Ezt tették akkor, s teszik most is, mert a *kényszerítő ok*, az állattenyésztés felkarolására *még* nem lépett fel, a *trágya termelésnek még* nem érzik szükségét, mert az Isten áldotta föld, trágyázás nélkül is kielégíti igényeiket, még pedig *jól!* Meddig tart ez így, azt tudjuk mi *magyar* gazdák nagyon jól, mert mi is átestünk ezen az iskolán, de egyben merem állítani, hogy a romániai nagybirtokosok, illetőleg birtokosok, — mert ott kis- és középbirtok ugy szólva nincs, — mikor arra kerül a sor, fokozottabb mértékben fogják érezni a talaj kimerülését, mint a mi Alföldünk gazdái érezték, s állítom ezt azért, mert ott a *gőzeke* kultúra sokkal nagyobb arányu, mint nálunk volt *akkor*, s talán még most is, s hogy ez mit jelent, úgy hiszem, hogy fejtegetnem felesleges. Jobban fogják érezni továbbá azért is, mert Románia állattenyésztése ugy a minőséget, mint a mennyiséget illetőleg, hátrább áll *móst*, mint a miénk állott *akkor*. Illusztrálhatom ezt egy példával is, melyet a vonaton hallottam Románia egyik legintelligensebb gazdájától, aki oda nyilatkozott, a hogy neki jelen körülmények között a legracionálisabb, s minden törekvése oda irányul, hogy lehető legminimálisabb állattartással, földjéből legtöbbet produkáljon, s teszi ezt intelligens magyar, francia, román és német gazdatisztjei segítségével, a modern gép-technika felhasználásával és részben való műveltetéssel, olyan tökéletességgel, hogy 80.000 azaz nyolcvanezer holdnyi birtokán, csak 150 drb. anyatehén, megfelelő számú növendékkel, kb. 300 darab ló és a havasi részeken 15.000 darab juh az egész haszonállomány. Igás állatja mindössze néhány lófogát és 100 (száz) darab ökör. Kérdéskérdéseinkre gyönyörűen kifejtette, hogy haszon állatot, mivel az értékesítés rossz és trágyára nincs szükség, nem tart, még a lovaitól is szívesen megszabadulna, igásállatot meg ha akarna sem tarthatna, mert a cseléd állapotok a lehető legmizerabilisabbak, s ami van,

az is csak hóhérja a marhának. Gazdasága utitársunknak szerte Romániában híres, van egy 2500 holdas öntözhető birtokrésze is, legmodernebbül berendezve, s oly okosan, oly meggyőzően beszélt, hogy valóságos élvezettel hallgattuk. Szavaiból kiértett, hogy ő tudja, hogy jelen körülmények között *jól* gazdálkodik, de egyben az is, hogy jövőbe látó szeme másként *szeretné* csinálni a dolgokat, s egyben az is, hogy az idő meghoz majd mindent! Különben ami személyét illeti fenti tiszteletreméltó utitársunknak, neve: *D. N. Seculeanu senator*, erdélyi származásu ember.

Láttunk már nem egy helyen csépelgetni is, jobbra *szalma* tüzeléssel, csak elvétve akad egy-egy petroleum, vagy benzín motor. A cséplés speciális romániai módon történik legtöbb helyen, nevezetesen *nem asztagból*, hanem ka langyából *hordva* és lehető legkevesebbszeri *állítással*, miért is a szalmának azon részét, mely a tüzeléshez nem szükséges, egy a lokomobil által hajtott és a lokomobil és cséplő között lévő, egy végtelen sodronnyal kapcsolatos szerkezetnek a segítségével, olyan messzire szállítja a kicséplést szalmát, amint az kívánatos. Egy-egy helyen szállító dob hiányában láncokkal és csigákkal vonogatják el, illetőleg fel a szalmát ökrök segítségével. Látni egy-egy elevétort is, sőt szalmapréseléssel egybekötött cséplést is, de látni sok helyen a szalmát apró kupacokba is hordva, azon célzattal, hogy meggyujtsák cséplés után a táblán.

A Duna felé közeledve, kezd a hely mocsarasodni. Közeledik Dobrudza. Háromnegyed kilenckor léptük át a 2 km. hosszú Duna-hídat Csernowodánál. Gyönyörű látvány volt — a Duna hajóival balpartján a csernowodei petroleum finomítóval. Ekkorra már kezdett sötétedni, miért is majd visszajövet írjuk le Dobrudza látott részeit, most Constanzaról számolunk be

(Folyt. köv.)

Állami népsegítő gazdasági akciók Magyarországon.

II.

Ezen állami tevékenység szervezete magában a m. kir. földművelésügyi minisztériumban kulminál, hol a szálak egy közös, u. n. *hegyvidéki ügyosztályban* futnak össze, ennek vidéki szerve az u. n. „Kirendeltség“ egy-egy munkába fogott terület központján, tehát Munkács, Zsolnán és Marosvásárhelyt; s ezen vidéki kirendeltségek, állami hivataloknak, minden, akcióba fogott vármegyében egy kirendeltségi *megeozottja* dolgozik abban a keretben, melyet nagyjából eléje szab a miniszteri kirendeltség, de felkarolhat vármegyében minden ügyet, bajt minden eszközt, mellyel egy-egy község, vagy gazdakör, vagy szövetkezet fejlődését, boldogulását elősegítheti a kivitel eszméje az ő lelkéből fakad, csak a kivitel módja is legyen olyan, amely a kirendeltség hatáskörének megtehető, s amely mód a falusi gazdák nép etikájával, tradíciójával megegyezik. A miniszteriális ügyosztály bírálja felül a vidéki kirendeltségek akciójának konturjait (és kéri

a törvényhozástól a pénzbeli segítséget!), a vidéki kirendeltség megrajzolja egész területére, de a változó viszonyu megyékre is változó falusegítő s falumivelő tevékenység körvonalait, a vármegyei megbízott udvaról, diplomatiszál, tárgyal, tanácskozik, s — ha kell — székelyesen fufangoskodik, főispáni, alispáni, vármegyei, községjegyzői hivatalosobákon keresztül, — a maga irodájában ül a legkevesebbet, — s ha kicsinyek és nagyok beleegyezését megnyerte, akkor siet ki a faluba, ha kell automobilon, de inkább szekéren, s ha muszáj gyalog is (bizony, ezen a vidéken nem messze jár a fiakker), mert elv az, hogy azokon a falvakon található a legtöbb baj, a hova csak bivalyfogattal juthat el az ember. Ennek a megyei megbízottnak egy külön természetrajza van, nem hasonlít egyik hivatalhoz sem, még elég jó példaképe a *40-es évek ssolgabírója* volt, ki mérnök, gazda, állatorvos, bíró, erdész, stb. volt egyszemélyben; nos, ilyenféle a mai miniszteri kirendeltségi megbízott, de legalább is meg kell közelevenie *Egán* Edét, az állami népsegítő akció legelső emberét, az intézmény megalkotóját; engedtessek meg, hogy ezen sorokban az uttörő apostol emlékéért mindnyájunk hálájával örökítem meg.

Még az általános szempontokhoz tartozik az a kérdés, hogy ha már a természet mostohasága révén ezen vidékeknek állandó segítő kézre van szükségük, hát miért nem nyújtja azt a *helyi hatóság*? mert az is szegény volt, mert évtizedeken át az is megszokta az egyforma, állandó népszegénységet, hogy szinte megrögzötté vált a tudat, hogy ott a rémes periferiákon mindennek így kell lennie, mert így volt emlékezet óta, s a bajok, nyomorúságok évszázadokon át oly csendesen, alig észrevehetően terjedtek, hogy szinte a törvényhatóságok is megszokták.

Hát miért nem segít az értelmiség; az intelligensebb, a vagyonosabb (?) *társadalom*? mert ezen társadalom tagjai is nem egyöntetűek: nemcsak politikai, de nyelvi, nemzeti-ségi, vallási stb. szempontokból annyira széttagolódtak, hogy bár vannak vidéki gazdakörök, vármegyei gazdasági egyletek, vagy más hasonló közérdekű altruisztikus társulások, de ezek már a 40-es években inkább titkos politikai célzattal létesültek, hiszen akkoriban csak a „történelmi osztályok“ vették dívatnak a gazdasági egyleti tagságot, s sajnos, ebből történelmi tradíció lett, a felszabaduló fejlődő népnek ehhez a multban semmi köze sem lévén, nem sietett a vármegyei gazdasági egyletekbe, ahol egész a Darányi korszakig, mindig csak „entre-nous“ voltunk. S mert a régi történelmi multu gazdasági egylet — szerte az országban — meghalni nem tud, az ujmodi gazdasági érdekképviselet pedig megszüntetni nem bír, hát eljött a mindenható állam az ő segítő kezével és megcsinálta a népsegítő akciókat, hogy jóakarátát a ló, ruthén, szász és román nyelven beszélő „magyarok“ is megérezzék.

Ezen népsegítő akcióknak főjellemvonása az alkalmazkodó *mezőgazdasági* irányzat. Az egyház, az iskola, a közigazgatás stb. dolgaiba nem avatkozik, — de mindezen intézmények segítő kezét kéri és szívesen veszi, — ott ahol kell.

A gazdasági felsegítésben is minden *kirendeltségnek* kétirányu a működése egyrészt a társadalmi (szociológiai), másrészt gyakorlati gazdasági, vagyis vagyoni haladásra vezető állami falusi tevékenység.

(Folyt. köv.)

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingok, alsó-nadrágok, gallérok, közelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágghuzat szak-szerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli foraktár.

EGYLETI ÉLET.

Jegyzőkönyv,

az Erdélyi Gazdasági Egylet irodalmi szakosztálya, könyvkiadó-vállalati albizottságának 1911. évi július hó 19.-én tartott üléséről.

Elnökölt: br. *Bánffy* Ernő e. elnök.

Előadott: dr. *Szentkirályi* Ákos albizottsági elnök.

Jegyzett: *Török* Bálint e. gyakornok.

Jelen voltak: Lészai Ferenc e. alelnök, dr. Páter Béla, Tokaji László, Juhász Árpád, dr. Gidófalvy István, Seyfried Károly.

Elnök az ülést megnyitván, jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri dr. Gidófalvy István és dr. Páter Béla tagokat.

Szentkirályi Ákos dr. előterjesztésére a bizottság tagjai sorába felvette: *Szász* István, *Juhász* Árpád, dr. *Seyfried* Károly, dr. *Baintner* Ferenc tagokat.

Szentkirályi Ákos dr. előadja, hogy dr. *Cséser* Lajos gazdasági szaktanár „*Kalauz a községi közgazdasági és társadalmi szociológiában*” címen egy négy ivre terjedő munkát adott be, a következő tartalommal:

Előszó. (A falusi gazdatársadalom fejlődéséről történelmi vonatkozások a mű célja).

I. Bevezetés. Társadalmilag szerveetlen falu képe, szervezett község állapota; társadalmi s gazdasági bajok a falun, korcsma, uzsora, vadházasság; összehasonlítás a szász és oláh nemzetiséggel; népségítő társadalmi és állami akciók megindítása; a templom, iskola, községháza szerepe; a pap, tanító községi előjáróság, szolgabíró, nagybirtokos hivatása a falu társadalmában. A gazdasági vármegye.

II. A falusi gazdatársadalmi intézmények Gazdakör, olvasókör; gazdaköri teendők minden hónapban; legényegyletek stb.

III. A falusi szövetkezetekről általában. A hitelszövetkezet, fogyasztási és értékesítő (Hangya) szövetkezetek, tejszövetkezet, állattenyésztési (állatbiztosító) szövetkezet, földbérli, malom, pince, háziipar szövetkezetek.

IV. A falusi gazdasági népművelés szociológiája. Vasárnapi előadások, téli gazdasági tanítások, téli tanfolyamok, falusi határjárás, gép- és eszköz próba, szántásverseny; állatdíjazás, gazdasági tanulmányi kirándulás, falusi háztűznézés.

V. Falusi gazdasági háziipari tanfolyamok. Téli munka falun; fafaragás, Kalotaszegi faragás, vesszőipar, kerti-butor, seprűkötés, sásipar, agyag-ipar, kő-ipar, kender-, len-, gyapjuszövőipar, varrottas községi közös kenderáztató. értékesítés.

VI. Gazdasági cseléd- és munkás kérdés. Munkás jóléti törvények. Cseléd- és munkásbiztosítás, munkás házak és kertek.

VII. A falusi parasztasszony szociológiája. Nőkérdés falun.

VIII. Zárzó. Termeljünk többet.

A művet elolvasta és mint a tartalma is mutatja a mű igen figyelemre méltó, és valószínűleg nagy keresletnek fog örüdeni. Ajánlja a bizottság figyelmébe.

Lészai Ferenc e. elnök kivonatban ismeri a dr. *Cséser*nek a dolgozatát és azt igen jónak itéli. Elnök ur öméltségének is igen tesz a tartalma. A bizottság egyhangulag elfogadja a mű kiadását és felkéri *Gidófalvy* Istvánt annak felülvizsgálatára.

Szentkirályi Ákos dr. indítványozza, hogy a miniszteriumot keresse meg az egylet, hogy a tartalom alapján előre rendeljen belőle a székelyföldi kirendeltség és a tetepítési felügyelőség részére.

Bizottság az indítványt elfogadja és a felterjesztés megszerkesztésére előadót felkéri.

Tokaji László indítványozza, hogy a bizottság ne a szokásos 1000 példányban nyomassa ki a munkát, hanem 2000 példányban, minthogy előre láthatólag nagy lesz iránta a kereslet és a második ezer nyomása kb. csak egy negyed rész annyiban kerül, mint az első ezer.

Bizottság a munkának 2000 példányban való kinyomatását határozza.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Közlegelők javítása. A legelőkön, delelő helyeken összegyülemelő trágyának a legelő területén való széttergetése és okszerű felhasználása a legelőterület ápolásának és fentartásának legegységesebb követelménye. A trágyának a legelőtől való elvonása a legelő teljes kizsárolását, talajának, termésének és minőségének elcsúszását vonja maga után. Fenti indokból a földművelésügyi kormány eltiltja a közlegelőkön és delelőhelyeken összegyülemelő trágyának összegyűjtését és értékesítését s elrendeli annak a legelőkön való felhasználását. A rendeletnek, valamint a legeltetési szabályrendelet szigorú betartásának ellenőrzésére az illetékes hatóságok utasítottak.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a Siculia természetes szénsavat sűrítő gyár részvénytársaságnak a Háromszék vármegyében Málnás község határában levő „Siculia” nevű gyógyforrása részére a vízjogi törvény 16. §-a alapján véderőterületet állapított meg.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Horvát kormány kiküldöttje a gazdasági akadémián. A kolozsvári gazdasági akadémia gyógynövénytelepének tanulmányozása céljából egy hétig vendége volt az akadémiának dr. Vrgoc Antal a zágrábi egyetem gyógyszerintézetének első assistense, mint a horvát kormány kiküldöttje. dr. Vrgoc ezen idő alatt részletesen tanulmányozta a gyógynövénytelep berendezését, a mesterséges és természetes szárítókat, az egyes kísérleteket és részt vett a gyógynövénytanfolyam gyakorlatain is. A horvát kormány célja a kolozsvári gyógynövénytelep mintájára hasonlót felállítani.

A gyógynövénytanfolyam befejezése. A gazdasági akadémián július 27 — augusztus 4.-ig tartott ötödik gyógynövénytanfolyam, melyen összesen 33-an vettek részt és pedig 25 állami segéllyel 8 pedig saját költségen csütörtökön lett ünnepélyesen berekesztve. A berekesztés alkalmával a tanfolyamon résztvevők meleg ünneplésben részesítették dr. Páter Béla tanárt a tanfolyam vezetőjét. Saskeőy József gyulaavarsányi igazgató ünnepi beszéd keretében mondott köszönetet dr. Páter tanárnak a fáradságos, tanulságos és lelkiismeretes oktatásért, melyben részesítette a tanfolyam hallgatóit és átnyújtotta a tanfolyamon résztvevők csoportos fényképét. A nagy lelkesedéssel kísért üdvözlő szavakat dr. Páter hálásan megköszönte s kiosztotta a résztvevők között a tanfolyamon való részvételt tanúsító igazolványt, mire a Hymnus eléneklése után a tanfolyamot bezárta.

A határszéli állatcempészot ügyénken foglalkoztatja a magyar gazdaközönséget. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

Károlyi Mihály gróf vezetésével csak az imént járt el az illetékes minisztereknél a román határ szigorú ellenőrzése érdekében. És eredménnyel is, mert a gazdák kérelmére a cempészot megakadályozása végett a földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg a határszéli havasokon külön pénzügyőri kirendeltségeket állít föl. E kirendeltségek szervezőbizottsága *Solymássi* Ágost pénzügyigazgatóval az élén katonai kísérettel és megfelelő felszereléssel már a helyszínére indult. Az expedíció körülbelül októberig marad a havasokon, s mihelyt az előkészületeket befejezte, a pénzügyőrségi személyzet azonnal megkezdheti ellenőrző működését. *Jesszenszky* Pál királyi tanácsos, O. M. G. E. ügyvezető titkára múlt hónap 29.-én utazott le Hunyad, Fogaras, Brassó, Csik és Szeben megyékbe, hogy a Romániával határos községekben a határszéli törskönyvvezetést és az állatcempészot összefüggő összes időszerű kérdéseket alapszabvány tárgyává tegye. A pénzügyminiszter, valamint a belügyminiszter szakközvegeit delegálta *Jesszenszky* mellé, hogy ezek a fölvilágosításokat és a tájékoztató adatokat minden egyes esetben megadhassák. Predeálon az érdekeltekkel értekezlet lesz, hol a tanulmány-úton gyűjtött tapasztalatokat megvitatás tárgyává teszik.

Elhalasztott állatdíjazás. Dózsa Endre kamarás, alispán, mint a kolozsmegyei szakosztály alelnöke közbejött akadályok miatt a Nagysármáson tartandó állatdíjazást szeptember 17.-ére halasztotta el.

A gazdasági tudósítások portómentessége. A kereskedelmi miniszterium rendelkezése szerint ezentúl a gazdasági tudósítók a mezőgazdasági kérdésekre vonatkozó tudósításaiknál élvezett portómentességet nemcsak közvetlenül a földművelésügyi miniszteriumhoz, hanem a m. kir. gazdasági felügyelőségekhez nyílt úrlapon intézett tudósításaikra is igénybe vehetik. A gazdasági tudósítók továbbá a községekhez is intézhetnek válaszos levelezőlapot, s a községek a gazdasági tudósítónak a válaszlapon portómentesen felelhetnek.

A községi faiskolakezelő tiszteletdíja. Fölmerült esetből kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy a községi faiskolakezelő a faiskola kezeléséért akkor is jogosult külön tiszteletdíjra igényt tartani, ha a gazdasági ismétlő iskola vezetéséért is élvez már tiszteletdíjat.

Vilmos császár háromszékmegei lóvásárlása. Westphalen gróf, Vilmos császár szolgálatára rendelt gárdakapitány, miután a császár és a berlini udvari istálló részére szükséges lóanyagot Angliában nem találta meg, néhány napot a háromszékmegei Zabolán töltött el, hogy *Mikes* Ármán gróf ménesét az ott felállított lovakat megtekintse. Mint most értesülünk, az ez alkalommal megvásárolt két háttaslova — egy szürkét a császár személyes használatára és egy sárga heréltet *Frigyes* Vilmos királyi herceg felesége részére — Berlinbe már el is szállította Westphalen gróf a zabolai lóanyagtól, az ottani speciális havasi ménesneveléstől, valamint annak eredményeitől annyira el volt ragadtatva, hogy a nyers anyagból több darabot későbbi átvevésre előjegyeztetett, többi között egy szürkét a német trónörökös számára.

Szopós állatok állatorvosi vizsgálata. A m. kir. földművelésügyi miniszter az 1911. évi 52,928. sz. rendelete hatályon kívül helyezve elrendelte, hogy az 1888. évi VII. t.-c. 20 §-ának c) pontja a szopós borjúkra, szopós malacokra, szopós gödölyékre és szopós bárányokra ismét kiterjesztessék, vagyis, hogy az említett szopós állatok is a vasutra vagy hajóra

Uradalmak és t. vevők figyelmébe!

Eladó: 100 drb. kiváló szép, fajtiszta nemes fehér ökörborjú.

Cim: **Harmath Lajos** Aranyos-Egerbegy, vasut és posta: Aranyos-Gyéres.

Való felrakáskor a szakértőül kirendelt állatorvosok által kivétel nélkül megvizsgáltassanak. Ehhez képest ezentúl az említett szopós állatokat is minden esetben csak marharakodóul engedélyezett vasuti vagy hajóállomásokon szabad felrakni.

— Az állati betegségek országos összegezése.

A betegség neve	Összesen		A mult heti állapothoz képest			
	közseg	udvar	több		kevesebb	
			közseg	udvar	közseg	udvar
Lépfene	298	329	18	19	—	—
Veszétség	273	233	6	9	—	—
Takonykór	54	58	1	1	—	—
Ragadós száj- és körömfájás	3612	25162	66	453	—	—
Juhhimlő	46	73	3	4	—	—
Ivárszervi hólyagos kiütés	33	76	—	—	1	—
Rühkór	173	373	—	—	18	24
Bivalyvész	8	8	3	3	—	—
Sertésorbánc	365	991	—	—	14	35
Sertésvész	945	3213	34	233	—	—

— Nemes baromfi vásárlás. A Baromfi-tenyésztők Országos Egyesülete (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) fölhívja mindazon tenyésztőket, kiknek eladó nemes baromfiak vannak, hogy azokat legkésőbb augusztus 10.-ig közöljék az egyesülettel. A bejelentésnek föl kell tüntetni, hogy milyen és hány darab baromfi kerül őszi eladásra.

— Gabona vetőmagvak eladása iránti hirdetésünkre felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy nagyobb szabású kísérletről van szó, mely iránt máris sikerült a külföld figyelmét felkelteni. A jó minőségű erdélyrészi gabona és később (összettel) takarmány vetőmagvak kiviteléről van szó, mely ha az idén sikerül, állandó jobb értékesítésre van kilátás.

ADRIAI BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona.

E társulat, mely 70 éves fennállása óta 550 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházásitási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

SZEKULA ÁKOS
vezérfelügyelő 2091

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900. Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,981.360.— K.
Tartalékok	2,401.687.53 "
Összesen:	4,383.047.53 K
1901. évi fölösleg	90.849.— "
1902. " "	59.782.26 "
1903. " "	109.331.73 "
1904. " "	72.488.23 "
1905. " "	61.730.60 "
1906. " "	39.243.65 "
1907. " "	41.877.32 "
1908. " "	81.088.76 "
1909. " "	106.589.64 "
1910. " "	120.164.38 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módokat szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5%-o engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910. évi üzletfelelősegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401.687,53 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az igazgatóság.

Uradalmi számadások

átvizsgálását elvállalja e téren nagy gyakorlattal bíró **szakember.**

Cim a kiadóhivatalban.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

Hatása biztos!

Páratlan

a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárósai:

Lutz Ede és Társa

festékgyárak 2585 IV.

BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

Fajnyulak!

Szabadban nevelt egészséges **belga óriás, kék óriás és ezüst szörme** nyulak 2 hónapos kortól felfelé kap-
:: hatók ::

id. DANGS GYÖRGYNÉL

birtokos 2614

Kolozsvár, Pap utca 40. sz. alatt.

A t. szőlősgazdák figyelmébe ajánljuk az általunk évek óta gyártott és legjobbnak elismert

DEM JÉN-féle „VULKÁN” háti kénporfűvő-készülék.

Erős és tartós kivitel. Könnyen kezelhető, legmegbízhatóbb szerkezet. A porozás tetszés szerint szabályozható.

Megrendelhető:

Demjén Ignác

műszaki fém- és plémcikkek gyárában
Budapest, VIII., Magdolna-u. 14.

2584

A MAC LAREN-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezér-képviselő:

Fleischl Samu cégnél, Budapest, V., Szabadság-ter 16.

Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen ELSŐ DIJ (állami nagy aranyérem)!

Aranyérem az ujecelandi nemzetközi kiállításon!

A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan tökéletesíthető!

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltség!

(Holdankint 5-20—7-65 kor.) Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka!

Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20-30 hold, szénfogyasztás 50-70 kg. holdanként.

Kerületi képviselők: Bihar megyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Nagyvárad, Dunántúli agrár-bank és társaság, Kaposvár, Erdős Antal és Fia Gyár, Engl Adolf Gyöngyös, Általános Forgalmi Bank Debrecen, Kovács Soma és Társa Arad, Lederer Leó Zombor, Mayer Lajos Déttá, Singer Zsigmond Nyitra, Weinberger Ferenc Nagyvárad.

Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt fenti vezérképviselő.

Számos kül- és belföldi elismerő nyilatkozat!

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudakolható a fenti vezérképviselőtől.

FELHIVÁS

GABONA-VETŐMAGVAK ELADÁSÁRA.

Nagyobb külföldi kereslet lévén erdélyrészi gabona-vetőmagvak iránt, felhívjuk azon hazarészi birtokos urakat, akiknek az idén jobb minőségű

búza, rozs, árpa és zab
termésük van, hogy azokból (ha csak egyikből is) egy 2 kg.-os, teljesen azonos mintát

augusztus hó 24-éig

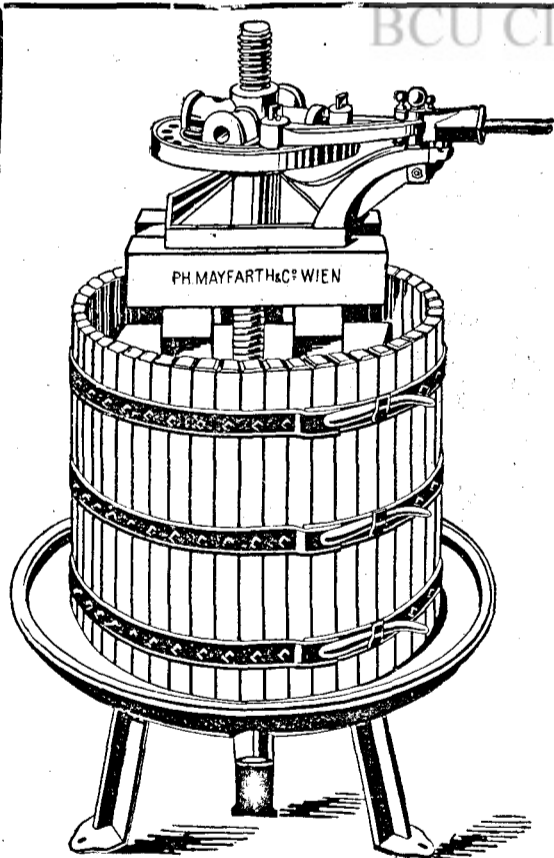
a mennyiség mázsánkénti ár és hektolitersúly megjelölésével — hozzánk beküldeni sziveskedjenek.

AZ

ERDÉLYI GAZDA

KIADÓHIVATALA, KOLOZSVÁRT.

2612

Legmodernebbül berendezett gyári intézetünk
40 év óta áll a legelső helyen
az összes présgépek között és
a legjobb hírnévnek örvend.

Kérjen különleges képes árjegyzéket (309. sz.) a bor- és gyümölcsprésekről, teljes szűretelési berendezésekről, u. m. viznyomású prés-, gyümölcs- és szőlő-malmok, szőlőszűzők és bogozók stb.

Több mint 680 éremmel és első díjjal kitüntetve.

PH. MAYFARTH & Co.

Wien, II. Taborstrasse 71.

Képviselek kerestetnek.

2586

Sz. 215—1911.

Eladó vetőmagvak.

Kitűnő minőségű, rendkívüli bőtermű és fagyálló

Petkusi rozs

az idén is 16 métermázsát termett. Métermázsánként 24 korona.

Diószegi buza

métermázsánként 26 korona.

2610

Zsákok beszerzési árban számittatnak.

Megrendelhető: a radnóthi uradalom intézőségénél.

Orpington fajtojások.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington-törzs fajtojások eladó.

1 drb. 60 fillér.

Erzsébet-út 13. szám.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

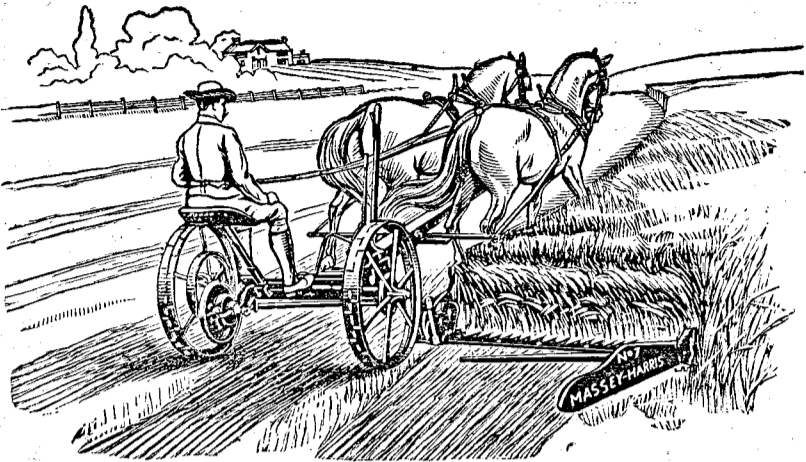
Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőszűzők.

2010

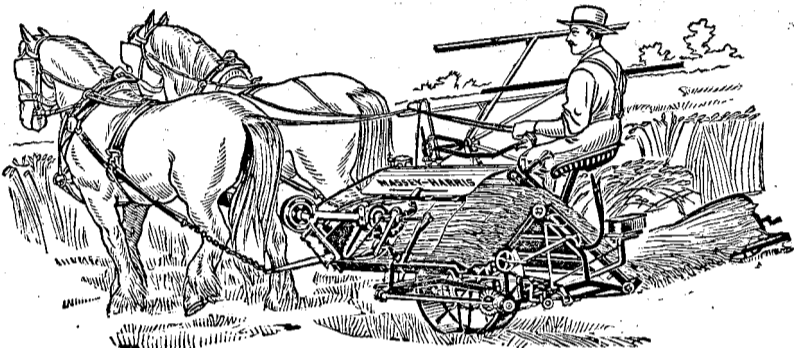

MASSEY-HARRIS C^o R. T.

2521

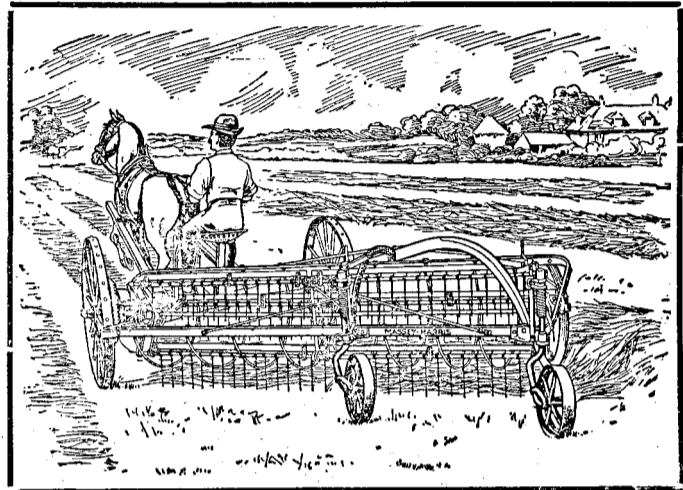

A világ legjobb gyártmányai!

**fűkaszaló, aratógép és föld-
mivelő eszközök gyára ::
TORONTO, ÉSZAK-AMERIKA.**

„Side Delivery“

Kombinált szénagyűjtő- és forgatógép.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld

Massey-Harris C^o R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től

10 - 50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyúttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kiméző eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéknál alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolándó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetenél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál“ kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetítem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség **GOMBOS BENŐ** Kolozsvár, Ferenc József-ut 7. A „Nagyszebeni Földhitelintézet“ kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szerethető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladónak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző intézet.** Tessék ajánlatot kérni!

2260

Szivattyúk és Mérlegek

Garvenswerke, Wien. II., Handelsquai No. 130. **Miniaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.**

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betáblázás mellett a mindenkori pénzvisszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.

Már meglevő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.

Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10-50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös anuitás mellett.

Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál

2017

Az igazgatóság.

Gazdatiszti állást keres, 40 éves, ref. valásu 19 évi gyakorlattal kicünő bizonyítványokkal, **gazdatiszti vizsgát jó sikerrel tett** **gazdatiszti**. Ki a gazdaság minden ágában, cukorrépa termelésben, repec, termelésben, valamint az állattenyésztés és hizlalásban teljesen jártas. - Jelenleg egy 1800 holdas gazdaságban, hol 160 hold cukorrépa termelés van évenként, felmondatlan állásban működik. Mefelető állást elfogadna folyó évi November 1. től, avagy 1912. évi Április hó 1.-től, kis gyerekei neveltetése végett szerényebb igényekkel is. - Esetleg egy kisebb birtokot fixadmini-ztrációra is elvállal.

2606

Cím a kiadóhivatalban.

Harom db. megypiros berni fajta tenyészbika

eladó

Boér Olivérnél, Hidvég, Háromszékvárm.

2609

A legjobb sorsjegy a magyar jelzáloghitelbank

KONVERZONALIS SORSJEGY,

MERT e sorsjegyek mindegyikét kihúzzák,
MERT e sorsjegyek akkor is tovább játszanak, ha azokra má. egy vagy több nyeremény esett,
MERT e sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióként is letehetők bárhol.
MERT az összes létező sorsjegyek közül a legjobb játékterve ennek van és
MERT legnagyobb főnyereménye 2004

EGY MILLIÓ KORONA.

Húzóások: minden év febrár 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 10 havi részletre	havi 16— korona
11	15—
15	11—
17	10—
19	9—
23	7 50—
25	7—
30	6—

vagy letétre 30— K foglaló lefizetése után legelőnyösebb kamata. A nyeremények azonnal a sorsjegy illetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál Mátyás király-tér 7. szám alatt.

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kévekötel, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

2578

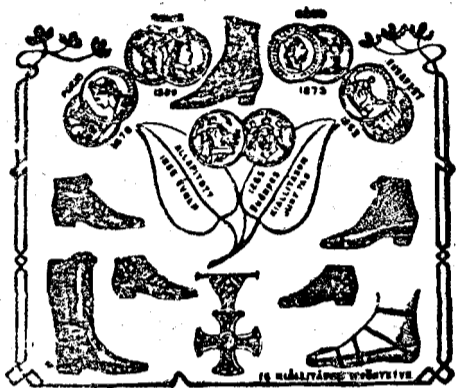
NAGEL ADOLF BUDAPEST, V., Arany János-u. 10. Táviratcim Nagela. :: Telefon 35—92.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentgyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült

FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

„Erdélyi Gazda Tárcsa-Naptára“

tizenhetedik évfolyamának előkészítő munkálatai most vannak folyamatban, mely alkalmából felhívjuk a t. hirdetőket becses figyelmét a zsebnaptárban közölt hirdetések rendkívüli eredményességére.

Az „Erdélyi Gazda Tárcsa-Naptára“

mely az egyetlen, mely magában foglalja az erdélyi és szilágyvármegyei vásárok egyedül pontos jegyzékét, az idén még az eddiginél is nagyobb számban fog megjelenni, mely körülmény fokozza a zsebnaptárban közölt hirdetések eddig is kedvezően ismert eredményességét.

Hirdetések árai:

A címlap alsó egyharmada	50 kor.
Egy boríték oldal	50 kor.
Az utolsó belső boríték oldal (bankópénztárcánál)	40 kor.
Belső címlap alsó egyharmada vagy hátlapja .	30 kor.
Tíz szöveg oldal alján 2 cm. széles szalag hirdetés	30 kor.
Az első és utolsó színes oldal	25 kor.
Szöveg közötti oldal (minden páros oldalon) .	20 kor.
Színes papírra nyomott hirdetés	15 kor.

2615

Hirdetéseket szeptember hó 15-ig vesz fel az „Erdélyi Gazda“ kiadóhivatala.

68. szám.

Lóárverési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi miniszterium 1911. évi június hó 1-én kelt 32991—1911. II—1. számú rendelete értelmében a fogarasi m. kir. állami ménesből

25 darab

kiselejtezett, de tenyésztésre alkalmas

anyakancza

:-: folyó évi szeptember hó 1-én :-:

árverés útján Alsószombatfalván (vasuti állomás) a ménes területén **eladásra kerül.**

Az árverés kezdete d. e. 9 órakor lesz.

A selejt, de tenyésztésre még *alkalmas anyakancák csakis tenyésztőknek* lesznek eladva, kik a vármegyei gazdasági egyesület által kiállítandó igazolvánnyal tenyésztő voltukat igazolni tartoznak.

A vevő, a nekie eladott anyakancára nézve kötelezőt ír alá, amelyben kötelezi magát, hogy a kancát tenyésztésre fogja használni és az ily feltétellel megvett kancá csakis a ménesparancsnokság engedélyével és csakis hasonlóan igazolt tenyésztőnek adható át, illetve el.

Alsószombatfalva, 1911. év július hó.

2613

Méneparancsnokság.